Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. Випуск 20. Частина 2

- 17. Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии / С. Л. Рубинштейн ; отв. ред. Е. В. Шорохова. М. : Педагогика, 1976. 416 с.
- 18. Рувинский Л. И. Самовоспитание личности / Л. И. Рувинский. М. : Мысль, 1984. 140 с.
- 19. Саморегуляция и прогнозирование социального поведения личности / под ред. В. А. Ядова. Л., 1979. 264 с.
- 20. Столин В. В. Самосознание личности / В. В. Столин. М.: Изд-во МГУ, 1983. 286 с.
- 21. Харламенкова Н. Е. Самоутверждение подростка / Н. Е. Харламенкова. М., 2007. 384 с.
- 22. Чеснокова И. И. Проблема самосознания в психологи / И. И. Чеснокова. М. : Наука, 1977. 144 с.
- 23. Шорохова Е.В. Проблемы «Я» и самосознание / Е.В. Шорохова // Проблемы сознания : материалы симпозиума. М., 1966. С. 217–228.
- 24. Ясперс К. Общая психопатология / К. Ясперс. М. : Практика, 1997. 1056 с.

УДК 159.923.2

Олена Савченко

ОСОБИСТІСНИЙ ДОСВІД ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ДУХОВНОСТІ

У статті розглядається особистісний досвід як важлива детермінанта розвитку духовності особистості. Особистісний досвід аналізується як вищий рівень організації індивідуального досвіду, що має ще когнітивний і метакогнітивний рівні. Особистісний рівень організації досвіду представлений актуальним рівнем функціонування, рівнем фіксованих і потенційних структур досвіду. Актуальний рівень функціонування представлений процесами формування актуальної моделі проблемної ситуації. Рівень фіксованих структур досвіду склали ментальні моделі, операції інтерпретації інформації, особистісні цінності та копінг-стратегії розв'язання проблемних ситуацій. Серед потенційних структур ми визначили загальну поінформованість особистості, систему вмінь інтерпретувати інформацію; особистісні домагання та стиль вирішення проблемних ситуацій.

Ключові слова: індивідуальний досвід, особистісний досвід, модель проблемної ситуації, ментальна модель, інтерпретація, копінг-стратегія, поінформованість, особистісні домагання, стиль вирішення проблемної ситуації.

Articles devoted to the analysis of personal experience as an important determinant of individual spirituality. Personal experience is analyzed as a higher level of individual experience that involves cognitive and metacognitive levels yet. The personal level of experience represented by the actual level of functioning, level of fixed structures and level of potential structures experience. The actual level of functioning represented the actual process of forming the model of the problem situation. Mental models, real interpretation of information, personal values and coping strategies of solving problem situations have formed the level of fixed structures of experience: We have identified the following potential structures of experience: general awareness of the personality, system skills to interpret information; personal aspirations and style of solving problem situations.

Keywords: personal experience, personal experience, a model of the problem situation, mental models, interpretation, coping strategy, awareness, personal aspirations, style solve the problem situation.

Постановка наукової проблеми та її значення. Проблемі духовності особистості за минулі роки присвячено велику кількість досліджень відомих

науковців: І.Д.Беха, Б.С.Братуся, М.Й.Боришевського, Д.О.Леонтьєва, С.Д.Максименка та ін. Сьогодні існує декілька підходів до розуміння суті цього поняття, до визначення методологічних засад його вивчення. Згідно з думкою М.Й.Боришевського, духовність слід розглядати як багатовимірну систему, інтегративну властивість особистості, «складовими якої є утворення у свідомості та самосвідомості, в яких відображені найактуальніші морально-релевантні цінності, ставлення до навколишньої дійсності та до себе самої, що відображені у поведінці» (цит. за [4]). Складові духовності можна розглядати як значущі регулятори активності особистості. Д.О.Леонтьєв припустив, що смислова сфера здійснює контроль над процесами саморегулювання, що існує декілька механізмів, які відповідають різним рівням організації смислових структур. Так, найвищий рівень регуляції здійснюється за рахунок особистісних цінностей, які «являють собою «консервовані» відносини зі світом, узагальнені й перероблені сукупним досвідом соціальної групи» [7, с.192].

Однак дослідники зазначають, що цінності стають дійсно важливим механізмом регуляції активності, коли на їх основі формуються структури, які спрямовують діяльність і поведінку суб'єкта. М.Й.Боришевський підкреслював, що «суттєвою ознакою розвиненої духовності людини є дієвість, конструктивно-перетворювальна сила ціннісних орієнтацій, якими вона оволоділа» [2, с.27]. К.О.Абульханова-Славська, Р.М.Грановська, Д.О.Леонтьєв розглядають позицію особистості як таку внутрішню структуру, що зумовлює і рівень усвідомленості смислової регуляції, і рівень активності особистості. Сформованість особистісної позиції визначає і загальну успішність особистості, «наскільки особистість знаходить своє місце в житті (відповідно до системи своїх життєвих цінностей)» [1, с.44], й адекватність її самовираження.

Становлення духовності ми пропонуємо розглядати як побічний продукт формування та розвитку структур індивідуального досвіду. Тому, на нашу думку, важливим аспектом розгляду цієї проблематики є визначення структурної організації індивідуального досвіду на особистісному рівні.

Під індивідуальним досвідом ми розуміємо процес динамічного розгортання простору актуальних психологічних ресурсів для вирішення типових проблем, усунення складнощів, формування нових структурних елементів для ефективного вирішення нових проблем.

Аналіз останніх досліджень із зазначеної проблеми. Ідея співвіднесення досвіду з формою організації ментального простору не нова, вона представлена в роботах М.О.Холодної [11], яка розглядала інтелект як механізм формування розумового досвіду. Н.В.Чепелєва [9] запропонувала досліджувати особистісний досвід як форму ментального простору, представлену «областями, які використовуються для об'єднання певної інформації» [9, с.20].

На основі аналізу структурних моделей О.М.Лактіонова, Ю.М.Швалба, рівневих концепцій ментального досвіду М.О.Холодної [11] та суб'єктивного досвіду О.Ю.Артем'євої, праць Н.В.Чепелєвої [9] ми запропонували свою модель індивідуального досвіду особистості.

Ми також виділили три рівні функціонування індивідуального досвіду: когнітивний, метакогнітивний та особистісний. На когнітивному рівні суб'єкт

використовує вже сформовані елементи досвіду, на метакогнітивному рівні можна спостерігати переструктурування елементів минулого досвіду відповідно до нових обставин, на особистісному ж відбувається формування нових одиниць досвіду, реорганізація всієї його системи.

Індивідуальний досвід на особистісному рівні – процес розгортання особистісних ресурсів, які дозволяють формувати нові форми досвіду за рахунок формування нових засобів розв'язання ситуації, переосмислення отриманої інформації й надання їй особистісного змісту, переструктурування завдань, зміни мети діяльності та ін.

Мета дослідження – визначити структуру індивідуального досвіду на особистісному рівні.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. На кожному рівні функціонування індивідуального досвіду ми будемо визначати актуальний рівень функціонування, рівень фіксованих структур досвіду та рівень формування потенційних структур [11].

Актуальний рівень функціонування відображає процесуальні аспекти функціонування досвіду, які дозволяють суб'єкту сприймати інформацію, актуалізувати та використовувати ресурси для побудови ментальної моделі ситуації або задачі, яка сприятиме ефективному розумінню інформації, обиранню адекватних засобів розв'язання її, оцінці отриманого результату.

Рівень фіксованих структур досвіду відображає психологічні ресурси, які використовує суб'єкт для розв'язання проблемних питань. Ми під «психологічними ресурсами» будемо розуміти сукупність психічних елементів (когнітивних, операційних, мотиваційних та поведінкових), готових до актуалізації для вирішення завдання, проблеми або проблемної ситуації, що стоїть перед суб'єктом.

Під потенційними формами досвіду М.О.Холодна розуміє ті новоутворення, які сформуються в структурах ментального досвіду в найближчому або віддаленому майбутньому [11]. Компетентність можна певною мірою розглядати як побічний продукт набуття досвіду.

Актуальний рівень функціонування структур досвіду представлений актуальною проблемною ситуацією, моделлю такого типу ситуації, раніше сформованої в досвіді суб'єкта, й операціями, які на основі цих двох компонентів формують модель актуальної проблемної ситуації. У такий спосіб образ актуальної проблемної ситуації завжди опосередкований і наявними моделями (когнітивними ресурсами) суб'єкта, й особливостями самої ситуації. Сформовані й випробувані в минулих ситуаціях когнітивні структури «накладаються» на реальність, що забезпечує її пасивне відображення. Згідно із класифікацією механізмів інтерпретації, описаних Н.В.Чепелєвою [9], це відповідає першому рівню семіотипізації, який виражається у віднесенні актуальних даних до певного типу ситуації за рахунок словесного позначення, і структурування інформації за рахунок використання певної типової моделі, яка виконує функції фреймових і скриптових структур, що працюють на когнітивному рівні.

Фіксований рівень функціонування структур досвіду представлений наявними психологічними ресурсами особистості: когнітивними, операційними, мотиваційними й поведінковими. 1. Ментальна модель як когнітивна складова індивідуального досвіду на особистісному рівні. При зіткненні суб'єкта з новими, несподіваними, маловизначеними умовами для прояснення обставин і вибору стратегії поведінки актуалізуються когнітивні структури. На даному рівні актуалізуються ментальні моделі, що становлять елементи «моделі світу», які забезпечують не тільки сприйняття інформації, структурування даних, узгодження їх з реальними обставинами, а й інтерпретацію їх.

Ментальна модель – «особлива форма емпіричного узагальнення, що відображає уявлення суб'єкта про явище, об'єкт, сукупність об'єктів» [3, с.8]. Під ментальною моделлю ми будемо розуміти – структуру особистісного досвіду, сформовану в ході емпіричного узагальнення, що виконує функції структурування вхідної інформації, типізації й категоризації одиничних подій у відповідні типи й категорії ситуацій, на основі чого буде здійснюватись інтерпретація інформації й вибір способу дії.

У суб'єкта існують моделі декількох типів (наприклад, екстремальної, конфліктної, проблемної ситуацій та ін.), що й дозволяє робити типізацію актуальної ситуації, відносити її до певного типу. Модель як ментальна структура відображає основні компоненти ситуації: суб'єкта взаємодії, партнера або проблему, контекст, особливості взаємодії.

2. Операційні ресурси індивідуального досвіду на особистісному рівні. К.О.Абульханова-Славська, аналізуючи соціальні форми пізнання, виділила три основні пізнавальні операції: категоризацію, інтерпретацію й проблематизацію. Інтерпретацію можна розглядати як основну процедуру процесу розуміння, завдяки якому суб'єкт може присвоювати собі інформацію, цінності й оцінки, які одержуються ззовні; і як процес пояснення, який спрямований на обґрунтування, доказ того, що повідомляється. Інтерпретація характеризується формуванням свого ставлення до змісту інформації.

Процеси смислоутворення дозволяють наповнити структуру особистісним значенням, надають процесам відображення інформації упереджений характер, створюють суб'єктивний образ психологічної ситуації, що детермінує активність суб'єкта. На думку С.О.Трифонової, процеси смислоутворення сприяють формуванню несуперечливого, погодженого образу ситуації за рахунок «перетворення суб'єктивних і об'єктивних аспектів ситуації в єдине ціле» [8, с.364].

3. Мотиваційні ресурси індивідуального досвіду на особистісному рівні. Р.М.Грановська, розглядаючи модель світу як найбільш узагальнену ментальну модель, виділяє в її складі такі елементи: мотив, основний побудник розумової й фізичної активності; ціль як усвідомлений мотив, що не тільки виконує функцію орієнтира (бажаний стан, до якого прагне суб'єкт), а й визначає вибір способу дії; установка як неусвідомлюваний мотив, яка може бути розглянута «як позиція, що займає особистість», яка відображає не тільки відношення суб'єкта до мети, а й виражається у «вибірковій мобілізації готовності до діяльності, спрямованої на досягнення цієї мети» [5, с. 250].

Більш складною є система смислових структур у концепції Д.О.Леонтьєва [7]. Вищий рівень системи утворюють особистісні цінності, які є смислоутворюючими по відношенню до всіх інших структур.

Саме сформована позиція суб'єкта, на думку Р.М.Грановської, визначає ефективність використання минулого досвіду, характер засвоєння нового. Якщо людина зустрічається з уже знайомою ситуацією, установка, яка знаходиться в основі позиції, виконує функцію стабілізації діяльності, знижує рівень напруженості в системі, забезпечує впорядкований характер збору інформації, вибору способу дії, перевірки результатів. Ідеї Р.М.Грановської перекликаються з поглядами К.О.Абульханової-Славської, яка визначає життєву позицію як спосіб самовизначення, заснований на значущих особистісних відносинах [1].

4. Поведінкові ресурси індивідуального досвіду на особистісному рівні. На цьому рівні аналізу досвіду ми розглядаємо копінг-стратегії як складові поведінкового репертуару, які дозволяють особистості справлятися із проблемними ситуаціями. Під «копінгом» Р.Лазарус і С.Фолкмен розуміють «мінливі когнітивні та поведінкові способи подолання специфічних зовнішніх і внутрішніх вимог, які оцінюються людиною як значні або такі, що переважають її можливості» [12, с.141]. Для того, щоб подолати внутрішній конфлікт, викликаний невідповідністю вимог ситуації актуальним можливостям суб'єкта, люди використовують техніки подолання, які відповідають таким цілям: змінити або стабілізувати відносини «індивід – оточення», які призвели до виникнення стресу (використання проблемно-орієнтованих технік); контроль стресових емоції (використання емоційно-орієнтованих технік).

У процесі свого розвитку особистість не тільки навчається адекватно реагувати на проблемні ситуації за рахунок вибору найбільш ефективного способу поведінки, а й удосконалює такі здатності: прогнозувати розвиток несприятливих ситуацій, психологічно готуватися до труднощів; здійснювати швидкий аналіз альтернативних способів поведінки, породжувати нові способи реагування; гармонізувати співвідношення мотиваційних і когнітивних процесів, згладжувати протиріччя, що виникають.

Ефективність обраних способів дії в проблемній ситуації залежить від характеру співвідношення всіх ресурсних компонентів, від рівня диференціації й інтеграції всіх фіксованих структур індивідуального досвіду, які забезпечують процеси використання минулого досвіду, переструктурування його відповідно до нових умов й придбання нових форм досвіду для розв'язання нових проблемних ситуацій.

Рівень формування потенційних структур індивідуального досвіду. На цьому рівні аналізу ми виділяємо чотири компоненти компетентності: загальну поінформованість особистості (відображає когнітивний аспект функціонування індивідуального досвіду); систему вмінь інтерпретувати інформацію (відображає операційний аспект); особистісні домагання, що формуються на основі мотиваційних складових досвіду; стиль вирішення проблемних ситуацій (інтегрує особливості поведінкових аспектів досвіду).

1. Загальна поінформованість особистості – система знань суб'єкта про свої психологічні ресурси, що забезпечують знаходження й використання інформації, необхідної для формування ефективного способу дії в проблемній ситуації. Окрім знань суб'єкта про проблемну сферу, про свої здібності й можливості, поняття «поінформованість» включає й уміння працювати з інформацією (стратегії знаходження, структурування, перевірки даних та ін.), і готовність до пошуку ефективного способу дії в проблемній ситуації (яка виражається в установках, особистісній позиції). Тому важливі аспекти поінформованості – це: сформована установка на можливість знаходження потрібної інформації; активна особистісна позиції, спрямована на пошук даних, роботу з інформацією; знання джерел інформації, які направляють пошук; володіння навичками роботи з інформацією (порівняння, аналіз через синтез, абстрагування, узагальнення, категоризація й систематизація інформації), які реалізуються в певних стратегіях; наявність критеріїв оцінки достовірності, надійності знань.

2. Система вмінь інтерпретувати інформацію. На підставі засвоєних розумових операцій, знань і навичок формуються вміння, засвоєнні способи здійснення дії. Рівень сформованості вмінь забезпечує ефективність виконання дій. Тож виділимо систему вмінь інтерпретувати інформацію:

- Уміння структурувати інформацію: встановлювати причинно-наслідкові відносини між окремими подіями; упорядковувати інформацію за принципом «значимості – другорядності» та іншими критеріями; розпізнавати новий об'єкт або ситуацію як «елемент знайомого класу об'єктів або проблем» [9, с.165]; змінювати модель ситуації за рахунок уведення нових елементів, зміни позиції та ін.
- 2. Уміння знаходити сенс у повідомленні (смислопородження): використовувати адекватний смисловий конструкт (ціннісний параметр) для оцінювання інформації; змінювати конструкти залежно від зміни умов, інформації; зіставляти власні оцінки з оцінками інших людей, пояснювати їхні відмінності (що сприяє усвідомленню своєї унікальності); усвідомлювати способи смислопородження; формувати безліч інтерпретацій однієї події, явища.
- 3. Уміння виражати зміст у мовних конструкція, образах: скорочувати повідомлення до смислового маркера та розвертати зміст у повідомлення; формувати дискурси (наративні структури), що передають певний зміст; формулювати питання, які дозволяють прояснити зміст у діалозі (зовнішньому, внутрішньому); формувати самоописи на основі впорядкованої системи особистісних конструктів.
- 4. Уміння змінювати, уточнювати зміст: погоджувати зміст суперечливих суджень; переосмислювати інформацію після одержання додаткових відомостей; переходити від реальності до її можливих віртуальних варіантів; аналізувати оцінні судження; змінювати рівень інтерпретації інформації (від життєпису та самоаналізу до світоглядного рівня).

3. Особистісні домагання. Домагання визначаються як оцінка особистістю можливостей реалізувати свої здатності й уміння. Домагання – певний комплекс вимог до себе, виконання яких забезпечує реалізацію цілей, задоволення запитів особистості.

Т.М.Титаренко запропонувала розглядати домагання як соціально-психологічні механізми самореалізації особистості, розкриття її особистісних потенціалів, «своєрідну операціоналізацію сенсу життя – його творчу проекцію в світ» [10, с.31]. Таке розкриття потенціалу відбувається у формі конкретизації намірів і прагнень особистості у вигляді цілей, які дозволяють у різних сферах (професійної діяльності, творчості, міжособистісних відносинах) утілювати внутрішні змісти. Можна говорити, що домагання дозволяють створювати імовірнісні моделі бажаного майбутнього, у яких ураховується попередній досвід і наявні ресурси особистості.

Таким чином, особистісні домагання ми будемо розглядати як моделі бажаного майбутнього, програми подальшого розвитку особистості, побудовані на основі очікувань, імовірнісних прогнозів подій, оцінках своїх ресурсів.

4. Стиль вирішення проблемної ситуації. Наше поняття «стиль вирішення проблемної ситуації» близьке за змістом до поняття «стиль діяльності», яке відображає, згідно з підходом Є.О.Климова [6], три основні ознаки: 1) це стійка система індивідуально-своєрідних прийомів і способів; 2) ця система зумовлена особистісними особливостями (типовими властивостями); 3) функціонування системи спрямоване на ефективне пристосування до об'єктивних вимог діяльності. Таким чином, стиль діяльності можна розглядати як систему, спрямовану на формування оптимального співвідношення зовнішніх вимог і внутрішніх ресурсів.

М.О.Холодна виділила кілька типів стильових властивостей, які відображають різні аспекти інтелектуальної діяльності, а саме: стилі кодування інформації, когнітивні стилі, інтелектуальні стилі й епістемологічні стилі [11]. Найбільше узгодиться з нашим поняттям «стиль вирішення проблеми» поняття «інтелектуальний стиль», що відображає «індивідуально-своєрідні способи постановки й розв'язання проблеми» [11, с.147]. Р.Стернберг виокремив три стилі (законодавчий, виконавчий і оцінний), які визначають вибір професійної діяльності й способи вирішення проблем. У класифікації А.Харісона й Р.Бремсона виділені п'ять стилів: синтетичний, ідеалістичний, прагматичний, аналітичний, реалістичний. Ці стилі проявляються в індивідуалізації діяльності, яка здійснюється на основі «приведення у відповідність індивідуальних ресурсів суб'єкта з певним типом проблеми» [11, с.148].

Ми будемо визначати стиль вирішення проблемної ситуації як систему відпрацьованих способів постановки, аналізу й розв'язання проблеми, які дозволяють найбільше ефективно погоджувати зовнішні обставини ситуації з особистісними властивостями суб'єкта.

Висновки. Ми пов'язали розвиток духовності як інтегративної якості особистості з характером сформованості індивідуального досвіду, складної динамічної системи. Ми представили індивідуальний досвід як трирівневу систему, що має когнітивний, метакогнітивний та особистісний рівні організації. На кожному рівні ми визначаємо: актуальний рівень функціонування, рівень фіксованих структур досвіду й рівень формування потенційних структур. Ми розробили модель функціонування індивідуального досвіду на особистісному рівні.

Актуальний рівень функціонування представлений процесами формування актуальної моделі проблемної ситуації. Серед фіксованих структур досвіду, що становлять психологічні ресурси особистості, ми виокремили: ментальні моделі, операції інтерпретації інформації, особистісні цінності та копінг-стратегії розв'язання проблемних ситуацій.

- 1. Абульханова-Славская К. А. Стратегия жизни / К. А. Абульханова-Славская. М. : Мысль, 1991. 158 с.
- Боришевський М. Й. Духовність особистості: соціально-психологічна сутність, детермінанти становлення та розвитку / М. Й. Боришевський // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. К., 2007. Т. 9, ч. 5. С. 25–32.
- 3. Владимиров И. Ю. Особенности строения и функционирования ментальной модели партнера по общению : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. психол. наук / Илья Юрьевич Владимиров. Ярославль, 2004. 16 с.
- 4. Гончаренко М. О. Теоретичний огляд проблеми духовного розвитку як важливого аспекту дослідження особистості в юнацькому віці [Електронний ресурс] / М. О. Гончаренко. Режим доступу : http://www.psyh.kiev.ua.
- 5. Грановская Р. М. Психология веры / Р. М. Грановская. С. Пб. : Питер, 2010. 480 с.
- 6. Климов Е. А. Индивидуальный стиль деятельности в зависимости от типологических свойств нервной системы / Е. А. Климов. Казань : Изд-во Казан. ун-та, 1969. 278 с.
- 7. Леонтьев Д. А. Психология смысла: природа, строение и динамика смысловой реальности / Д. А. Леонтьев. 2-е испр. изд. М. : Смысл, 2003. 487 с.
- Практическое мышление: теоретические проблемы и прикладные аспекты: монография / кол. авт.; под ред. А. В. Карпова, Ю. К. Корнилова; Яросл. гос. ун-т. – Ярославль: ЯрГУ, 2007. – 440 с.
- 9. Розуміння та інтерпретація життєвого досвіду як чинник розвитку особистості : монографія / за ред. Н. В. Чепелєвої. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 276 с.
- Титаренко Т. М. Домагання особистості у контексті ефективного життєздійснення / Т. М. Титаренко // Наукові студії із соціальної та політичної психології : зб. статей / НАПН України, Ін-т соціальної та політичної психології ; редкол. С. Д. Максименко (голова) [та ін.]. – К. : Міленіум, 2007. – Вип. 18 (21). – С. 3–13.
- 11. Холодная М. А. Психология интеллекта. Парадоксы исследования / М. А. Холодная. С. Пб. : Питер, 2002. 272 с.
- 12. Lasarus R. Stress, appraisal and coping [Electronic resource] / R. Lasarus, S. Folkman. New York : Springer, 1984. 446 p. Retrieved from : http://books.google.com.ua.

УДК 159.93

Мирослав Савчин

АВТЕТИКА ДУХОВНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ

У статті аналізується онтологія і феноменологія духовної сфери особистості (дух, містична настанова, духовна рефлексія), її прояви (духовні стани, духовний сенс життя, духовне сприймання часу), вплив духовного на її інтелектуальну, емоційно-ціннісну та поведінку сфери особистості. Стверджується, що духовність – необхідна умова досягнення людиною щастя, запорука побудови стосунків між людьми на істинному прагненні до любові й творчості.

Ключові слова: дух, духовна сфера особистості, духовні стани, духовне життя, духовність, містична настанова.

The article analyzes the ontology and phenomenology of spiritual development of a personality (spirit, mystical setting, spiritual reflection), its manifestation (the spiritual state, the spiritual meaning of life, the spiritual perception of time), the spiritual influence on her intellectual, emotional, values, and behavior of the individual sphere. Argues that spirituality is a necessary condition for the achievement of human happiness, security deposit build relationships between people and the true desire to love and creativity.